

Категорія справи № 420/13719/21: Адміністративні справи (з 01.01.2019); Справи щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав, зокрема щодо; забезпечення права особи на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів.

Надіслано судом: 08.09.2021. Зареєстровано: 09.09.2021. Оприлюднено: 10.09.2021.

Дата набрання законної сили: 08.09.2021

Номер судового провадження: 854/9750/21

П'ЯТИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

08 вересня 2021 р.м.ОдесаСправа № 420/13719/21Головуючий в 1 інстанції: Свида Л.І.

П'ятий апеляційний адміністративний суд у складі колегії суддів:

головуючого судді Ковалю М.П.,

суддів Кравця О.О.,

Зуєвої Л.Є.,

розглянувши в порядку письмового провадження в місті Одеса апеляційну скаргу ОСОБА_1 на ухвалу Одеського окружного адміністративного суду від 18 серпня 2021 року по справі за адміністративним позовом ОСОБА_1 до Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення моральної шкоди,-

ВСТАНОВИВ:

У серпні 2021 року до Одеського окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов ОСОБА_1 до Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення моральної шкоди.

Ухвалою Одеського окружного адміністративного суду від 09 серпня 2021 року позовна заява залишена без руху та запропоновано позивачу протягом п'яти днів з дня отримання ухвали про залишення позовної заяви без руху усунути недоліки поданого позову. Зокрема, вказано, що як вбачається з матеріалів адміністративного позову, останній сформовано та подано в системі «Електронний суд», проте до адміністративного позову не додано доказів надсилання листом з описом вкладення іншим учасникам справи копій поданих до суду документів.

На виконання ухвали суду від 09 серпня 2021 року позивач надіслав заяву, в якій зазначив, що відповідно до Наказу ДСА від 01.06.20 № 247 у всіх місцевих та апеляційних судах України (крім Київського апеляційного суду) та Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду з запроваджено в дослідну експлуатацію підсистеми «Електронний суд» та «Електронний кабінет» (далі Підсистеми); пілотним судам у ході проведення дослідної експлуатації Підсистем керуватися вимогами, визначеними в Положенні про автоматизовану систему документообігу суду, затверджену рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (із змінами), у частині функціонування Підсистем. Відсутність факту початку повноцінного функціонування ЄСІТС не може

бути перешкодою для роботи її підсистеми «Електронний суд» та, відповідно, права особи на подання процесуальних документів через цю підсистему в електронній формі, а тому позивач просив продовжити розгляд справи.

Ухвалою Одеського окружного адміністративного суду від 18 серпня 2021 року позовну заяву ОСОБА_1 до Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення моральної шкоди повернуто без розгляду.

Не погоджуючись із зазначеною ухвалою суду першої інстанції, ОСОБА_1 звернувся до П'ятого апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою, в якій просить скасувати ухвалу Одеського окружного адміністративного суду від 18 серпня 2021 року та направити справу до суду першої інстанції для продовження розгляду.

Доводи апеляційної скарги ґрунтуються на тому, що відсутність факту початку повноцінного функціонування ЄСІТС не може бути перешкодою для роботи її підсистеми «Електронний суд» та відповідно, права особи на подання процесуальних документів через цю підсистему в електронній формі. На думку апелянта, помилковий висновок суду першої інстанції про відсутність права позивача на подання документів через «Електронний суд» - та повернення позову - мало наслідком фактичну перешкоду позивачу у доступі до правосуддя для повного захисту своїх прав та інтересів шляхом судового розгляду справи.

Розглянувши матеріали справи, проаналізувавши доводи апеляційної скарги, перевіrivши законність і обґрунтованість судового рішення в межах позовних вимог і доводів апеляційної скарги, судова колегія вважає, що апеляційна скарга підлягає задоволенню з наступних підстав.

Приймаючи рішення про повернення позовної заяви позивачу, суд першої інстанції виходив з приписів п. 1 ч. 4 ст. 169 КАС України, відповідно до якого позовна заява повертається позивачеві, якщо позивач не усунув недоліки позовної заяви, яку залишено без руху, у встановлений судом строк.

Колегія суддів не погоджується з таким висновком суду першої інстанції з огляду на наступне.

Так, 26.05.2021 року набув чинності Закон України № 1416-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи», яким, окрім іншого, внесено зміни до КАС України.

Вимогами ч.7 ст. 44 КАС передбачено, що документи (в тому числі процесуальні документи, письмові та електронні докази тощо) можуть подаватися до суду, а процесуальні дії вчинятися учасниками справи в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, за винятком випадків, визначених цим Кодексом.

Згідно вимог ч. 9 ст. 44 КАС України, у разі подання до суду документів в електронній формі учасник справи зобов'язаний надати доказ надсилання листом з описом вкладення іншим учасникам справи копій поданих до суду документів.

Таким чином, з системного тлумачення ч. ч. 7, 9 ст. 44 КАС України вбачається, що обов'язок надати доказ надсилання листом з описом вкладення іншим учасникам справи копій поданих до суду документів стосується всіх учасників справи, у тому числі позивача.

Водночас, вказаним обов'язком учасника справи кореспондує обов'язок суду першої інстанції надіслати учасникам справи одночасно з копією ухвали про відкриття провадження у справі надсилається копію позовної заяви з копіями доданих до неї документів.

Відповідно до положень розділу XI Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року №30 обмін електронними документами між судом, ОСП, фізичними особами та учасниками судового процесу забезпечується засобами підсистеми електронного суду. Учасники судового процесу за допомогою зареєстрованого електронного кабінету можуть надсилати копії електронних документів іншим учасникам судової справи, крім випадків, коли інший учасник не має зареєстрованого електронного кабінету, подавати

позовні заяви та інші передбачені законом процесуальні документи, що подаються до суду і можуть бути предметом судового розгляду, а також отримувати судові рішення та інші електронні документи.

З матеріалів справи вбачається, що при поданні позовної заяви через систему «Електронний Суд» позивачем було вказано електронну адресу відповідача, що надає суду першої інстанції процесуальну можливість після відкриття провадження у справі надіслати копію позовної заяви з копіями доданих до неї документів безпосередньо в електронному вигляді, що не спричинить жодного порушення прав учасників справи.

При цьому, суд критично оцінює посилання суду першої інстанції на висновки, викладені в ухвалах Верховного Суду, оскільки згідно положень ч. 5 ст. 242 КАС України, при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені виключно в постановах Верховного Суду.

Згідно вимог статті 6 Конвенції про захист прав і основоположних свобод, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом.

Надмірний формалізм у трактуванні національного процесуального законодавства, згідно усталеної практики Європейського суду з прав людини, визнається ним неправомірним обмеженням права на доступ до суду (як елементу права на справедливий суд згідно зі ст. 6 Конвенції).

Так у справі «*Delcourt v. Belgium*» (заява № N 2689/65) Європейський суд з прав людини зазначив, що у демократичному суспільстві у світі розуміння Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі Конвенція), право на справедливий суд посідає настільки значне місце, що обмежувальне тлумачення статті 6 не відповідало меті та призначенню цього положення.

Згідно висновків, викладених в рішеннях Європейського суду з прав людини, суворе трактування національним законодавством процесуального правила (надмірний формалізм) можуть позбавити заявників права звертатись до суду («*Perez de Raela Cavaniles v. Spain*» (заява №28090/95), «*Beles and others v. the Czech Republic*» (заява № 47273/99), «*RTBF v. Belgium*» (заява №50084/06).

У рішенні по справі «*Мірагаль Есколано та інші проти Іспанії*» Європейський суд з прав людини вказав, надто суворе тлумачення внутрішніми судами процесуальної норми позбавляє заявників права доступу до суду і завадило розгляду їхніх позовних вимог. Це визнане порушенням п. 1 ст. 6 Конвенції.

Вважаємо, що повернення позовної заяви виключно з підстав ненадання позивачем доказів надсилання листом з описом вкладення іншим учасникам справи копій поданих до суду документів, за умови наявності у суду обов'язку та можливості направити копію позову та доданих документів відповідачу у разі відкриття провадження у справі, представляє собою по суті надмірний формалізм у тлумаченні національного процесуального законодавства, чим не виправдано обмежується доступ позивача до правосуддя.

Згідно вимог ст. 320 КАС України, підставами для скасування ухвали суду, яка перешкоджає подальшому провадженню у справі, і направлення справи для продовження розгляду до суду першої інстанції є: 1) неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими; 3) невідповідність висновків суду обставинам справи; 4) неправильне застосування норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, які призвели до неправильного вирішення питання.

Відповідно до ч. 3 ст. 312 КАС України, у випадках скасування судом апеляційної інстанції ухвал про відмову у відкритті провадження у справі, про повернення позовної заяви, зупинення провадження у справі, закриття провадження у справі, про залишення позову без розгляду справа (заява) передається на розгляд суду першої інстанції.

Враховуючи вищевказане, колегія суддів дійшла висновку, що у відповідності до положень ст. 320 КАС України наявні підстави для задоволення апеляційної скарги, скасування ухвали суду першої інстанції та направлення справи до суду першої інстанції для продовження розгляду.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 292, 311, 312, 315, 316, 320, 322, 325, 328, 329 КАС України, суд,-

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу ОСОБА_1 на ухвалу Одеського окружного адміністративного суду від 18 серпня 2021 року задовольнити.

Ухвалу Одеського окружного адміністративного суду від 18 серпня 2021 року по справі за адміністративним позовом ОСОБА_1 до Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення моральної шкоди скасувати.

Справу за адміністративним позовом ОСОБА_1 до Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення моральної шкоди направити до суду першої інстанції для продовження розгляду.

Постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дати її прийняття та оскарженню не підлягає.

Головуючий суддя: М.П. Коваль

Суддя: О.О. Кравець

Суддя: Л.Є. Зуєва